

نظام اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها و ارائه کننده خدمات براساس طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات

مقدمه

همزمان با توسعه سریع فناوری‌ها و ظرفیت‌های مرتبط با فضای مجازی در کشور، انواع سامانه‌ها، سکوها و به ویژه برنامه‌ها - های گوشی‌های هوشمند با قابلیت‌های متنوع تولید و عرضه می‌شوند. در کنار این توسعه، امنیت تجهیزات، سامانه‌ها، خدمات و دارایی‌های فضای مجازی به یکی از نیازهای مهم جامعه و سازمان‌ها تبدیل شده است. تجربه ده ساله اجرای نظام ارزیابی محصولات و خدمات امنیت فضای تبادل اطلاعات که براساس اقدام سوم از راهبرد دوم سند امنیت فضای تبادل اطلاعات کشور توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت اطلاعات و مرکز مدیریت راهبردی افتا اجرایی شده است، صرفاً بخشی از قلمرو نیازهای مطرح شده را پوشش می‌دهد و در این زمینه از کاستی‌هایی خصوصاً در حوزه برنامه‌ها و انواع بازارها ارائه می‌شوند و نیز خود بازارها و سکوها ۱ و همچنین فرایندهای اجرایی برخوردار است.

اهمیت موضوع اعتبارسنجی تجهیزات و خدمات فضای مجازی موجب تعریف اقدام مشخص و تعیین وظیفه مرتبط در ماده ۵ طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات مصوب جلسه شصت و ششم مورخ ۱۳۹۹/۰۶/۲۵ شورای عالی فضای مجازی شده است. براساس ردیف ۴۷ جدول اقدامات و نگاهش نهادی ماده مذکور مقرر شد اعتبارسنجی تجهیزات و خدمات شبکه ملی اطلاعات توسط وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و مرکز مدیریت راهبردی افتا انجام پذیرد. یکی از ابعاد مهم اعتبارسنجی به حوزه امنیت تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها و ارائه دهنده خدمات شبکه ملی اطلاعات مرتبط است که سند حاضر این بعد را پوشش می‌دهد و از آنجائیکه اجرای وظایف محول شده به دستگاه‌های مختلف نیازمند انتظام بخشی و هماهنگی ملی برای همکاری همه بخش‌ها و ذی‌ربطان است، مرکز ملی فضای مجازی سند حاضر را تدوین و پس از تصویب کلیات آن در جلسه شماره ۹۰ کمیسیون عالی تنظیم مقررات برای اجرا ابلاغ می‌کند.

^۱ Platforms

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- امنیت: منظور از امنیت در این سند امنیت تجهیزات، سخت افزار- نرم افزارها^۱، سکوها، نرم افزارها، و برنامه‌ها در همه انواع و کاربردها در فضای مجازی است.

۱-۲- نظام اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها، ارائه‌کننده خدمات شبکه ملی اطلاعات (نظام اعتبارسنجی): نظامی است که با تعریف و استقرار فرآیندها و سازوکارهای ارزیابی و اعتبارسنجی امنیتی در چرخه حیات انواع تجهیزات، سکوها، نرم افزارها، سخت افزار- نرم افزارها، برنامه‌ها در همه انواع و کاربردها، صدور گواهی عرضه و بکارگیری آنها را از منظر الزامات شبکه ملی اطلاعات و اهداف عملیاتی طرح کلان و معماری شبکه ملی اطلاعات، مدیریت و راهبری می‌کند.

ماده ۲- اهداف

۱. حصول اطمینان از تطابق تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها، فضای مجازی با الزامات امنیتی شبکه ملی اطلاعات؛
۲. ایجاد رویه‌ها و فرآیندهای شفاف اعطاء گواهی امنیتی به تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها، حوزه فضای مجازی؛
۳. ایجاد آزمایشگاه‌های تخصصی مطابق با نیاز کشور در زمینه مأموریت نظام؛
۴. شکل‌گیری نظام نظارت مستمر بر وضعیت امنیت تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها، فضای مجازی کشور.

ماده ۳- فعالیت‌های اصلی

فعالیت‌های اصلی مد نظر این نظام شامل موارد زیر است:

- ۱) اعتبارسنجی آزمایشگاه‌ها و اعطاء، لغو یا تمدید گواهی‌های مرتبط با فعالیت در زمینه آزمون‌های امنیتی؛
- ۲) اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها، فضای مجازی کشور و اعطاء، لغو یا تمدید گواهی مرتبط مطابق با الزامات این نظام؛
- ۳) نظارت بر صحت اجرای فرآیندها و کیفیت گواهی‌های صادره؛
- ۴) تدوین و ابلاغ دستورالعمل‌های فنی مورد نیاز این نظام.

ماده ۴- ارکان و نقش‌های اصلی

¹ Appliances

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

ارکان و نقش‌های اصلی عبارتند از:

- ۱) ممیز معتمد
- ۲) متقاضی مجوز
- ۳) آزمایشگاه اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی کشور (آزمایشگاه)
- ۴) سامانه نظام اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی کشور (سامانه)
- ۵) کارگروه راهبری نظام اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی کشور (کارگروه)
- ۶) دبیرخانه کمیته نظام اعتبارسنجی امنیتی تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی کشور (دبیرخانه)

۴-۱- ممیز معتمد

ممیز معتمد شخص حقوقی از بخش خصوصی است که دارای قابلیت‌های زیر است:

۱. توانایی تهیه و تدوین مشخصات امنیتی مورد نیاز تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی برای اعتبارسنجی در سطوح مختلف؛
۲. توانایی تهیه و تدوین مشخصات انواع آزمایشگاه‌ها برای ایجاد و اخذ گواهی فعالیت تعریف شده در این نظام؛
۳. توانایی تعیین و ارزیابی انواع گواهی‌های مورد نیاز اعطایی از سوی آزمایشگاه‌ها و صحت‌سنجی عملکرد آن-ها در زمینه امنیت؛
۴. توانایی ارزشیابی پیشنهادات تاسیس آزمایشگاه‌های مورد نیاز و مطابق اهداف این نظام.

۴-۲- متقاضی مجوز

شخص حقیقی یا حقوقی است که متقاضی ارزیابی و اعتبارسنجی و اخذ گواهی در زمینه امنیت تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها فضای مجازی است.

تبصره ۱- درخواست متقاضی ارزیابی و اعتبارسنجی امنیتی در صورتی پذیرفته خواهد شد که تجهیز، سامانه و سکوی اعلام شده در زمره مواردی نباشد که ورود، عرضه، تولید و استفاده از آن به موجب قانون و یا تصویب نامه‌های متکی به قانون و نیز اعلام یا تشخیص نهادهای انتظامی، امنیتی و نظامی محدود و یا ممنوع شده باشد.

۴-۳- آزمایشگاه

شخص حقوقی یا برخورداری از سازمان مناسب، رویه‌های اجرایی حرفه‌ای، تجهیزات فنی، نرم‌افزارهای مرتبط با آزمون و نیروی انسانی ماهر است که توسط معیار معتمد ارزشیابی شده و پس از بررسی در کمیته راهبری مورد

جمهوری اسلامی ایران

شورای عالی فضای مجازی

تائید آن کمیته قرار گرفته و نام آن در فهرست آزمایشگاه‌های سامانه به عنوان آزمایشگاه ثبت شده باشد. آزمایشگاه‌ها به دو دسته تقسیم می‌شوند:

نوع اول: آزمایشگاهی که آزمون‌های پراهمیت از جمله تجهیزات، سامانه‌ها و سکوهاى مورد استفاده در سازمان-ها، متصل و متعامل با سامانه‌ها و پایگاه‌های داده دولتی و زیرساختی کشور یا سکوهاى ارائه‌کننده خدمات در مقیاس بزرگ و مورد نیاز کشور را انجام می‌دهد.

نوع دوم: این نوع آزمایشگاه، محیطی کم هزینه و ساده برای آزمون فراهم می‌نماید. محصولات نرم‌افزاری که توسط اشخاص حقیقی، توسعه‌دهندگان فردی یا شرکت‌های خصوصی ارائه می‌شوند و در دسته‌بندی اعلامی آزمایشگاه نوع اول قرار نمی‌گیرند، در آزمایشگاه‌های نوع دوم مورد ارزیابی قرار می‌گیرند.
تبصره ۱: مصادیق دقیق تعاریف فوق توسط کارگروه تصویب و ابلاغ می‌شود.

۴-۴- سامانه

سامانه‌ای است که در محل وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحت نظارت کارگروه و به منظور اجرای فرآیندهای این نظام طبق آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های کمیته راهبری ایجاد می‌گردد.

۴-۵- کارگروه

۴-۵-۱- اعضا

۱. نماینده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات؛
۲. نماینده وزارت اطلاعات؛
۳. نماینده سازمان ملی استاندارد؛
۴. نماینده مرکز افتای ریاست جمهوری؛
۵. نماینده پلیس فتای ن.ا.ج.ا؛
۶. نماینده سازمان پدافند غیرعامل کشور؛
۷. نماینده سازمان نظام صنفی رایانه‌ای کشور.

۴-۵-۲- وظایف

- (۱) بررسی پیشنهادات و تصویب و ابلاغ آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فنی و اجرایی در زمینه‌های مختلف مانند سطح بندی‌های مورد نیاز برای گواهی‌ها و نیز الزامات خاص حوزه‌های مصرف و بکارگیری مانند

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

- حوزه عمومی، زیرساخت‌های حیاتی و محیط‌های سازمانی فاقد طبقه بندی براساس نظام ملی پیشگیری و مقابله با حوادث فضای مجازی؛
- (۲) بررسی و تصویب پیشنهادات مرتبط با ایجاد سامانه‌ها و رویه‌های فعالیت دبیرخانه و فرایندهای نظام؛
- (۳) نظارت عالی بر انجام آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها؛
- (۴) فراخوان، صلاحیت‌سنجی فنی و امنیتی و اعطای گواهی به متقاضیان واجد شرایط «میزی معتمد»؛
- (۵) تصمیم‌گیری در خصوص نتایج بررسی درخواست ایجاد آزمایشگاه و اعطای گواهی براساس گزارش ممیزان معتمد؛
- (۶) تصمیم‌گیری در خصوص ارزیابی‌های دوره‌ای و پویای آزمایشگاه‌ها توسط ممیزان معتمد؛
- (۷) رسیدگی به مشکلات و شکایات؛
- (۸) هماهنگی و ارائه مشاوره به نظام صنفی رایانه‌ای کشور برای تعدیل تعرفه‌ها و هزینه‌های ارزیابی توسط آزمایشگاه‌ها؛
- (۹) بررسی و انتظام بخشی در خصوص استفاده از تجهیزات، سامانه‌ها و سکوها (این محصولات پس از تأیید نمونه و عبور از گمرک جمهوری اسلامی ایران برای نظارت و ارزیابی مستمر تحت پوشش این نظام قرار می‌گیرند)؛
- (۱۰) بررسی و تصویب معیارهای تأیید عدم وجود منافع مشترک بین متقاضی و آزمایشگاه.
- (۱۱) هماهنگی با سازمان ملی استاندارد برای حداکثر تطابق نظام با تبصره ۱ ماده ۳ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد^۱ مصوب ۹۶/۷/۱۱ مجلس شورای اسلامی

^۱ ماده ۳- سازمان مرجع رسمی حاکمیتی در کشور می‌باشد که عهده‌دار سیاست‌گذاری، حسن نظارت و هدایت نظام استاندارد و اطمینان بخشی به کیفیت کالاها و خدماتی است که در داخل کشور تولید یا ارائه و یا به کشور وارد و یا از کشور صادر می‌شود. رعایت سیاست‌های کلی نظام از قبیل سیاست‌های کلی سلامت و بند (۲۴) سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در این خصوص الزامی است.

تبصره ۱- به منظور تسریع در فرآیند استانداردسازی، کلیه دستگاههای اجرایی تابعه قوه مجریه به استثنای دستگاههایی که وظایف خاصی در قانون اساسی برای آنها تعیین شده است، موظفند مقررات فنی حوزه مربوطه را با رعایت استانداردهای ملی و بین‌المللی تدوین، اجراء و بر آن نظارت کنند. سازمان موظف است بر فرآیند تدوین و حسن اجرای استانداردها در این دستگاهها نظارت نماید.

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

۴-۶-دیرخانه

دیرخانه در محل مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری ایجاد می گردد.

ماده ۵- فرایند ارزیابی و نظارت

۱-۵- فرایند اعتبارسنجی مبتنی بر آزمایشگاه نوع اول

- ۱) متقاضی، درخواست گواهی را از طریق سامانه ثبت کرده و شماره ثبت تقاضا را از آن دریافت می کند؛
- ۲) متقاضی با استفاده از شماره ثبت تقاضا، نسبت به انعقاد قرارداد با یکی از آزمایشگاه های نوع اول اقدام می نماید (فهرست آزمایشگاه های مورد تایید در سامانه موجود است)؛
- تبصره ۱: متقاضی و آزمایشگاه نباید به مجموعه های اقتصادی و سازمانی با منافع مرتبط و مشترک تعلق داشته باشند.

- ۳) آزمایشگاه نسبت به انجام آزمون های لازم مطابق با شرایط و مقررات فنی اعلامی در سامانه اقدام می کند؛
- ۴) آزمایشگاه، نتیجه ارزیابی نهایی تجهیز، سامانه و سکوی مورد بررسی را به سامانه اعلام می کند. در صورتی که نتیجه بررسی دال بر تایید درخواست گواهی در سطح مورد نظر باشد، گواهی الکترونیکی در بخش مربوطه در سامانه اعلان می شود.
- ۵) گواهی تایید صادر شده، صرفاً برای نسخه ای از محصول است که مورد بررسی قرار گرفته و دارای تاریخ پایان اعتبار است.

- ۶) گواهی تایید صادر شده، صرفاً در سامانه اعلام شده و شامل گواهی کاغذی نمی باشد.

۲-۵- فرایند اعتبارسنجی مبتنی بر آزمایشگاه نوع دوم

- ۱) شرایط و ویژگی های محصولات نرم افزاری که باید در آزمایشگاه نوع دوم گواهی کسب نمایند در سامانه اعلام می شود.
- ۲) آزمایشگاه های نوع دوم، ملزم به عرضه آزمون های اولیه ارزان قیمت مطابق با الزامات مصوب کارگروه برای این دسته محصولات می باشند. آزمایشگاه لازم است بیوند اینترنتی اعتبارسنجی گواهی صادر شده را در اختیار دریافت کنندگان قرار دهد.
- ۳) این آزمایشگاه ها، باید گواهی فعالیت خود را در معرض دید عموم قرار دهند.

جمهوری اسلامی ایران
شورای عالی فضای مجازی

۴) سکوهای توزیع محصولات نرم افزاری داخلی در صورتی که مدعی انجام فعالیت های ارزیابی و اعتبارسنجی در آزمایشگاه های اختصاصی خود هستند، لازم است گواهی مرتبط را از کارگروه اخذ نموده و نام آن در فهرست سکوهای توزیع مجاز سامانه قرار گرفته باشد و علاوه بر آن گواهی خود را در معرض دید عموم قرار دهند.

تبصره ۱: این سکوها، برای گواهی امنیتی خدمات و محصولات پیکره کل سکو، باید به آزمایشگاه نوع اول مراجعه کنند.

تبصره ۲: این سکوها، فقط مجاز به توزیع محصولاتی هستند که گواهی آزمایشگاه نوع اول یا دوم را دارا هستند.

۵) سکوهای توزیع محصولات فضای مجازی و سایر پایگاه هایی که محصولات فضای مجازی را برای فروش عرضه و منتشر می کنند، موظف به انتشار گواهی مربوط به محصول در دید عموم هستند.

۳-۵ - نظارت عالی بر عملکرد نظام ارزیابی محصولات

دیرخانه موظف است براساس تقسیم کار مبتنی بر سند نظام ملی پیشگیری و مقابله با حوادث، از دستگاه های مسئول تعیین شده در این سند، گزارش ارزیابی دوره ای عملکرد نظام از جمله صحت سنجی گواهی های صادره و اثربخشی اقدامات در حوزه صنعت و نیز ایجاد اعتماد مصرف کننده را دریافت و به مرکز ملی فضای مجازی ارسال نماید.